

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

~~~~~

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

~~~~~

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 3.—

poluletna . . . „ 1.50

četrtletna . . . „ 0.75

Posam. šte. „ 0.10

~~~~~

Štev. 3. V LJUBLJANI, dné 21. decembra 1906. Leto II.

Kaj tako surovega in grdega se že izlepa ni zgodilo. Lastne rojake, ki s pridnostjo svojih rok prazapprav zdržujejo ogrsko državo, hočejo pahniti proč, ker nečejo, da bi se jim zmanjšala mrvica njihovega profita. Kdor hoče vedeti, kako se godi na Ogrskem, pojdi na Reko. Dan za dnem sedajo krepki, pridni, trezni ogrski državljani na ladje, ter se peljejo po morju v daljno tujino iskat košček kruha, ki ga doma ne morejo dobiti. V domovini se pa šopirijo judje in za obloženimi mizami sredi vlačug pri šampanjcu grofi in baroni kujejo zarote proti kralju in proti ljudstvu.

Kar smo povedali, se je sicer zgodilo na Ogrskem, toda kapitlizem si je povsod enak. Pri nas imamo v deželi grajščake, ki plačujejo po staro cvancigerico dnne ob svojem; seveda tam, kjer so ljudje gospodarsko odvisni od njih. Ko bi ne šli delat, jim pa grajščak ne proda strelje in drva, ali jim ne dá nič v najem; in tako so vsužnjeni. Zato silno lahko razumemo, zakaj grajščaki nečejo splošne in enake volivne pravice.

Zdaj pa še eno besedo o socialnih demokratih. Po svojem programu so ti možje nasprotni vsakemu omejevanju preseljevanja ali naseljevanja, ravno tako kot vsaki carini. Vprašajmo jih: Ali ni država dolžna zapreti kitajskim kulijem meje, če bi jih kdo hotel spravljati semkaj? Če so delavska stranka, bi morali najprej varovati domače delavce. Neumnost in škodljivost njihovega programa v tem oziru je jasna, kot beli dan. Našim delavcem jemljejo

Lahi in drugi tujci zaslužek; še nikoli nismo slišali, da bi bili socialni demokratje kaj storili proti temu. Pač pa vemo, da na Nemškem vlada preganja poljske, češke in slovenske delavce in slišimo tudi, da je to nemškim socialnim demokratom všeč. To je najhujše protislavlje.

Naša misel in naše prepričanje je pa to-le: Domača zemlja mora najprej dati dela in kruha domačim delavcem. Če teh ni zadosti, potem naj se odpro vrata tudi za druge. Gorje zlasti nam Slovencem, če se ne bomo tega držali. Fabrike so vse v tujih rokah; vse boljše službe imajo že zdaj Nemci po tovarnah, ki zaničujejo naš narod, če so magari tudi socialni demokratje. Tu je treba krepko seči vmes; tesno strokovno združenje na eni plati, na drugi pa primerne deželne in državne postave. Kadar koli pa država ali dežela odda kako večje delo, bi moral biti v pogodbi s podjetnikom prvi pogo, da najprej vzame v delo domače delavce.

Sem z našimi pravicami!

Za upokojeno tobačno delavstvo. Poročali smo že, da je nastopilo naše ljubljansko »Podporno društvo tobačnega delavstva« za ono tobačno delavstvo, ki je upokojeno in ne bo deležno po sedanjih določilih po novem letu izboljšanih pokojnin. Znano je nadalje našim bravcem, da je posredoval državni poslanec dr. Žitnik pri glavnem ravnateljstvu glede na izboljšanje pokojnin že upokojenega tobačnega delavstva in se mu je reklo, da se mora za to kaj storiti. Tudi smo poročali, da je vodil odposlaništvo »Krščanske zveze tobačnega delav-

drugi večer smo šli zopet k Jožetu. Zdaj je Jože sam baraba. Po štirinajst dni za hlapca, se napije, pa gre... Tako je gospod. Kdor z žganjem začne, neha z barabo. Naj se varujejo žganja. Tudi jaz nisem spal zmiraj po štalah.

V dokaz teh besedi se je dotaknil žganjar s prsti mastnega klobuka in se drsal po stopnicah. Tonič je gledal za njim. Smilil se mu je žganjar, ki je bil gotovo enkrat mož na svojem mestu, a je sedaj le nadloga človeške družbe. Koliko je žganjarskih potepuhov, ki so žrtva razmer, ne svoje krivde. Da bi se napisala povest življenja vseh potepuhov, vseh ljudij, ki se vlačijo brez pravega cilja, kakor megla skozi življenje, vseh tistih, ki se hranijo na državne stroške, nastala bi velika knjiga. In iz popisa teh izgubljenih eksistenc bi donela glasna obdolžitev države, družbe... Bil bi ostal človek na pravem potu, da je imel sredstev za življenje... Ne bi moril, da se je učil zarana zatajevati svoje strasti, da jih ni podžigal z alkoholom... Ne bi kradel, da mu ni vzelo žganje moč in zmisel za delo, da je imel delo, preskrbo, ob uri potrebe, gladu...

Ne obsojajte, ne zapirajte... Pri korenu iztirajte zlo, zaprite žganjarne, gostilne, zmanjšali se bodo ropi, umori, zmanjšalo število pohablencev, bebecv. Zapustite svoje stole, zakonodajalci, da se vsedejo žrtve razmer na nje in vržejo človeški družbi dolžitev v obraz: Ti si kriva, da sem, kar sem...

Ponižajmo svoje ohole glave, ko vidimo človeka, ki ni več človeku podoben, trkajmo na prsa, ker smo sokrivi njegove sramote, ker smo odgovorni eden za drugega... Vzdignimo se na veliko vztrajno delo proti sovragu, ki decimira umsko in telesno naš narod, in izginile bodo žalostne prikazni, ki se vlačijo okoli hišnih voglov, izginile rafinirane orgije v tajnih lokalih, novo, čisto življenje bo prešinilo vse.

Skoraj vsak potepuh je bil enkrat pošten človek-delavec. Kaj ga je vrglo iz tira? Se je li ukoreninila počasi navada, ga je vrgla silna pretresba duše žganju v naročje? Ne recite, da ne čuti navaden, priprost človek. Tako globoko priprost človek čuti, trpi dostikrat še bolj, kakor od izobrazbe ves polizani moderni nadčlovek.

Take in enake misli so se budile mlademu pravniku, ko je gledal za izvržkom človeške družbe, vagabundom, žganjarjem. Zakaj nimamo hiš, kjer bi se odvajali taki ljudje od pijače, privajali zopet k delu? Nimamo jih — pa zakaj jih ne ustanovimo?

Dan za tem je šel Tonič skozi Slomšekovo ulico. Pred Marijinim domom je zagledal svojega včerajšnjega znanca, žganjarja, v družbi drugega vagabunda, ki je bil nekoliko bolje napravljen. Ta je imel v roki veliko zemljo in zasaljal dolge zobe v njo.

Tonič je stopil v trafiko in poslušal pogovor tistih dveh mož.

Za domačine.

Ogrski grofi se kar cedijo same ljubezni do domovine. Puntajo se za stavo proti kralju, rohne proti Avstriji in samega navdušenja tulijo, kako prisrčno radi imajo ljudstvo. To je vse znano. Manj znan je pa ta-le dogodek: Poljedelski delavci so na Ogrskem nekaj stopinj pod živino. Plače imajo manj kot pasje; dvajset krajcarjev ob svojem je že veliko. Kdo more živeti ob takem plačilu? Zato so se ti največji reveži med delavci vseh omikanih držav združili med seboj in zahtevajo za prihodnje leto boljše plače; zlasti iz bekeškega komitata smo slišali o ti zahtevi. Ljubeznjivi veleposestniki so pa v svoji vnemi za ljudstvo sklenili, da pokličejo 20.000 kitajskih delavcev na svoje graščine ob žetvi in vlada jih hoče pri tem podpirati.

Lea Fatur.

Žalostna povest.

»Samo za en frakelj naj mi dajo gospod!« V razpokanem črnem fraku, vrat zamotan v neko cunj, špehasti klobuk do ušes, zevajoče črevlje zavite v žakljevino, zmrušenih las in brade, zabuhlega, modričasto-rdečega lica, zateklih, pijanih oces, je stal vagabund pred Toničem.

»Samo za en frakelj!« je ponavljal s težko, pijano besedo.

»Saj smrdi iz vas, kakor iz soda,« je rekel Tonič nevoljno, »delat pojdite.«

Vagabund je raztegnil usta do ušes.

»Delat? Naj no greja! Kako so špasni. Koga naj delam? Noge me ne nosijo, roke se tresejo. Za frakelj naj dajo, da bom močan, pol se bova pa naprej menila.«

Da se ga odkriža, mu je dal Tonič groš in ga povprašal, kje stanuje. Vagabund je raztegnil zopet ustni.

»Naj no greja gospod! Kaj mislijo, da ima baraba sobo s posebnim vhodom za dvajset ali trideset kron na mesec? Kjer je kaka štala odprta, se smukne čez noč, zjutraj se umiješ pri konjih, čez dan pa fehtaš. Lepo je bilo, dokler je bil Šimen Jože, dobra duša, za hlapca na dvorišču bavarskega dvorca. Zbirali smo se kakor doma... Včasih nas je res stražar napodil sredi noči, nas vlekel v špehkanro, — pa

stva« naš rojak krščansko-socialni državni poslanec profesor Sturm k finančnemu ministru glede na izboljšanje pokojnin že upokojenega tobačnega delavstva. Finančni minister je bil z odposlaništvom zelo priazen in je izjavil, da hoče gledati, da se izpolni ta zahteva, a preje da se mora posvetovati z generalnim ravnateljstvom. V državnem zboru so pa vložili poslanci dr. Šusteršič, dr. Žitnik in tovariši na finančnega ministra naslednjo interpelacijo, ali kakor bi se slovensko reklo: vprašali so finančnega ministra sledeče:

Vlada hoče s 1. januarjem 1907 uravnati tobačnemu delavstvu starostne preskrbnine. Te preskrbnine znašajo zdaj po desetletni službi 12, po 40letni službi 24 kron. Z novim letom se bodo zvišale na 45, odnosno 30 kron. Obenem pa te preskrbnine ne bodo določene po desetletjih, ampak od leta do leta. Ta uravnava starostnih preskrbnin pa naj bi veljala le za one delavce in delavke, ki šele po novem letu stopijo v pokoj, kar gotovo ni pravično. Zato vprašajo podpisani: ali hoče gospod finančni minister potrebno ukreniti, da bodo veljale nove preskrbnine tudi za ono tobačno delavstvo, ki je že zdaj v pokoju?

Naši poslanci »Slovenske Ljudske Stranke« so torej nastopili za zahteve tobačnega delavstva naravnost tudi v zbornici in ne le zasebno. Čast jim za to in upamo, da se doseže po vseh dozda nam znanih korakih ta naša zahteva. A če in ko se doseže, naj pa delavstvo rdečim bahačem vrže v obraz, da imajo pač le dolge jezike, a da dejansko le malo store za delavstvo.

Sklicevanje ali »forlezunge« še zdaj niso odpravljene v naši tvornici, ker hoče tako naša kitajska tvorniška birokracija. Ali bo res potreben ropot za odpravo te sekature, ki ne obstoji po vseh avstrijskih tobačnih tvornicah.

Slabo razsvetljavo imamo po nekaterih oddelkih naše ljubljanske tobačne tvornice. Zdaj ob zimskem času delamo pri plinovi luči zjutraj in pa zvečer. Naravnost škandalozna je pa letos plinova razsvetljava. Delavke napenjamo svoje oči pri delu in ko bi ne bile tako navažene na naše delo, bi v egiptovski temi naših leščerb pač ne mogle izdelati svojega dela. Čuje se, da varčuje tvorniško vodstvo pri plinu na račun naših oči. Tudi ni letos nihče pregledal plinovih svetilk, kakor druga leta, predno so jih pričeli prižigati. Več luči!

Krščanska zveza avstrijskega tobačnega delavstva šteje zdaj že 11 podružnic z nad 3000 člani. Pa pravijo naši »rdeči«, da krščanskega tobačnega delavstva ni. Hvala Bogu, da ga je vedno več zavednega. V nedeljo, dne 2. decembra t. l., je priredilo krščansko tobačno delavstvo v Neutitschanu jako dobro obiskano shod, ki ga je sklical Trubrig. Delavka Emilija Till iz Sternberga je govorila, kaki prijatelji delavstva so socialni demokrati. Iz zadnjega časa je navajala zgled, kako se vežejo »rdeči« voditelji s kapitalisti, da varajo plačovalce »sodruge«. Nad sto delavk in delavcev je izjavilo, da pristopijo »Krščanski zvezi avstr. tobačnega delavstva«.

»Ali je vredno, da pozvonim?« je vprašal žganjar.

»Žemljo dobiš,« je odgovarjal tisti, ki je grizel žemljo.

»Žemlja! ... Glažek jeruša ali grošek bi mi bil ljubši. Poglej, še čisto trezen in tešč sem. Kako naj jem suho žemljo ... Ali je dobra?«

»Za silo že gre.«

»No, pa naj bo.«

Pozvonil je. Ključ v vratih se je obrnil, bela krila redovniške kape so zatrepetala, vrata se zaprla za žganjarjem. Kmalu se je vrnil iz vrat, veliko žemljo v roki. Ogledoval jo je in vzdihnil:

»Ko bi jo namočil v žganjče ...«

»Kaj žganjče. Pojdite z menoj, namočite žemljo v kavi.« S temi besedami je stopil Tonič k vagabundoma. Žganjar je bil precej zadovoljen iti z gospodom v kavarno, ker on vé, da točijo v kavarni razne likerje. »Dober je gospod, ne bo samo ob kavi,« je zamižal z enim očesom sodruhu. Ta se je poslovil, ker ni dobro hoditi z gospodo, lahko, da je tudi ta kak špicelj.

Tonič pa je sedel skoraj udobno s svojim prikupljivim znancom v kavarni Evropa. Razdrapani žganjar se je obračal v kavarni kakor star habitue, obesil svojo špehasto klapeto zraven svetlega Toničevega pokrivala in se vse del neženirano na blazino.

Kave in likerja mu je naročil Tonič pri prestrašenemu natakarju, ki si je upal očitati To-

Z lastnimi močmi.

»Društveni koledarček« za leto 1907. Priredil Luka Smolnikar, podpredsednik »Slovenske krščansko-socialne zvnze«. III. letnik. Izdala in založila »Slovenska krščansko-socialna zveza«. V Ljubljani, 1906. Tisk »Katoliške tiskarne«. »Zvezin« koledarček za leto 1907 je preosnovan, modernejši, kakor sta bila njegova prednika. Tudi glede na vsebino precej nadkričuje prejšnja letnika in je sploh bolj praktičen. Prva dva letnika sta obširno razpravljala »Zvezin« prireditvah in pa o načelih, kakšno bodi notranje življenje slovenskih krščansko-socialnih »Zvezin« družtev. Koledarček za leto 1907 prinaša uvodnik poučnega dela »Društvenim odborom v spomin«, ki ga je spisal »Zvezin« predsednik dr. Krek. Pisatelj opisuje, zakaj so po družtvih pregledovalci računov. Graja, da manjka družtvom ene važne reči: načrta za naprej. Priporoča, naj preskrbe družtva predavatelje vsaj za nekaj mesecev naprej, naprej naj se tudi določijo predstave in veselice, izleti. Jako tehtne so dr. Krekove besede glede na socialne kurze. Nadalje navaja: Redne seje; to morá biti in pa zaupnike morajo imeti družtva. Skozi ves uvodnik pa doni akord: brez izdelanega načrta ni nič. Ker pa pisatelj uvodnika gotove ve, da preobloženi duševni delavci po naših družtvih pač nimajo dovolj časa, da izdelujejo glede na socialne šole sami načrte, je pa pridjal še daljši članek: »Socialne šole«, v katerem navaja predmete, o katerih kaže predavati. Predmetov dovolj. Za kmečko ljudstvo 104, za delavstvo 70 in za predavanje dekletom 37 predmetov. Snovi torej kar za 211 predavanj. Obeta tudi, da se izda v kratkem seznam knjig, ki morejo služiti predavateljem. Ker naši predavatelji gotovo nujno žele virov za predavanja, priporočamo jim dr. Krekova dela: »Črne bukve kmečkega stanu«, »Socializem« in njegova litografirana predavanja v ljubljanskem semenišču glede na »Narodno gospodarstvo« in pa »Dodatki« k »Socializmu«. Pa ker se mnogokrat čujejo pritožbe, češ, da niso znani tudi drugi viri za predavanja, nasvetujemo jim še spise, ki jih izdaja »Društvo za katoliško Nemčijo«. Naslov: »Centralstelle für das katholische Deutschland, München, Gladbach, Rheinland«. Vsega priporočila vredna so po tem društvu le društvenim voditeljem namenjeni trije zvezki zbranih predavanj: »Material für Reden« in pa »Präsides Correspondenz«. Nadalje pa priporočamo tudi, naj predavatelji po raznih listih priobčene primerne sestavke izstrižejo, izstrižke po tvarini urejene pa spravijo, da jih lahko porabijo ob priliki. Zdi se nam, da dr. Krekovi »Črni bukev« in pa »Socializma v slovenskem knjigovodstvu« ni več dobiti. Naj bi priredila »Zveza, drugo izdajo. Sploh bi jako želeli, da bi »Zveza« sama zopet pričela izdajati samostojne publikacije, gledališke igre. Čudno se mnogim in tudi nam zdi, da je to opustila. Ako ji je bilo to mogoče, ko je imela v svojem okrilju okoli 11 družtev, menimo, da bi se pač izplačalo tudi zdaj, ko je zbranih 157 družtev pod zastavo sv. Mihaela.

niču z vzklikom: »Aber Herr Doktor!« nespodobno družbo. Tonič se ni brigal za to, in tudi za občno pozornost elegantnih gostov ne. Ko je kupil žganjarju po zajuterku še smodko, mu je presrečni rad povedal zgodbo svojega življenja. Ni bila dolga, ne nenavadna.

»Oni bi radi vedeli, kedaj sem začel piti žganje. Ja vejo, tako po glažku sem ga zmiraj rad zvrnil, ali pil sem prej le vino. To se je začelo s fantevanjem. Za vino, za smodke, mora fant imeti, če ne zasluži, morajo dati stariši. Očeti so navadno bolj trdi, mamice pa le stisnejo po skrivnem sinčku kaj v žep.

To je prvi korak. Tako je bilo tudi pri meni. Moj oče je bil kmetič, držal me je trdo. Mati mi je dajala potuho. Če so bili kdaj na kmetih, gospod, potem vejo, da se vrti vse življenje okoli vina. Pijača mora biti o priliki in nepriliki. Rodiš se, poročiš in umrješ v spremstvu raznih litrov ... Kaj še-le o žeganju ... Pijača, ples, prepir, pretep ...

Vzeli so me k vojakom. Tam se že dobi toliko, da lahko živiš. Pa za vino ni. Pisaril sem materi. Parkrat sem se tako napil v Šiški, da sem kravaliral po mestu, se stregel s policajem. Bil sem že korporal, pa so me degradirali zaradi pijanstva. Ker sem pretepel nekoč civilista, sem moral plačati kazen. Denar je šel od hiše, oče je moral narediti dolg, mater je spravila žalost pod zemljo. Ko so me odpustili od vojaščine, nisem maral domov. Vstopil sem v spredniško službo. Tu se je začelo še, le pravo pi-

Taka armada, kakršna je združena v »Zvezi«, že zdaj potrebuje prav gotovo tudi lastno glasilo, kak ceneni mesečnik. Moči za sodelovanje dovolj. Potreba tudi, ker se »Zvezino« in njenih družtev delovanje, objavljeno po raznih listih, preveč poizgubi. »Koledarček« pa tudi ne more biti vsegaveden. Škoda, da dr. Krek v svojo »Šolo« tudi ni sprejel predmetov glede na izseljevanje in pa glede na obrtni stan. Marljivo »Zvezin« odbornik P. (Ivan Podlesnik?) pa priobčuje članka glede na »Telovadbo« in »Čebelice«. V lepem dovršenem slogu daje navodila, kako naj se goji po »Zvezin« družtvih v naših modernih časih tako potrebna telovadba. Drugi članek »Čebelice« je pa bodrilo, ker: Mnogo je naših družtev, pri katerih se še ni vsejalo v odprto zemljo seme izobrazbe do varčnosti. Zadnji članek pa uči praktično »Gospodarstvo«. Pisatelj Ivan Podlesnik uči v njem, da podlagi za vsako uspešno gospodarstvo sta: 1. jasnost v vsakem času o stanju premoženja, in 2. varčnost. Da je pisal članek strokovnjak, ki ima izkušnje, kako se mora prav zgrabiti stvar, razvidimo iz vsakega stavka. Prav dobro bodo tudi služile pridejane razpredelnice. »Koledarček« »Zveze« je po Podlesnikovi zaslugi tako prirejen, da lahko vodi vsak v njem zapisavanje ali knjigovodstvo o svojem gospodarstvu. »Koledarčka« ne priporočamo, priporoča se sam. Želimo mu na stotisoče odjemalcev, ki naj bi postali vsi tudi člani in članice naših organizacij in ki bi delali vse premišljeno po načrtih in vodili v svojem gospodarstvu zapisavanje, oziroma knjigovodstvo.

Kamna Gorica. Sobratje! Zbudimo se k novemu življenju. Od jako zanesljive strani sem izvedel, da je imel odbor našega delavskega društva v soboto, dne 15. t. m., svojo sejo, pri kateri se je sklenilo, da se vrši 25. t. m. društven občni zbor. Na tem občnem zboru se bo razmotrivalo o delavski samopomoči in vzajemnosti. Namerava se, da se ustanovijo delavske podpore za oblolele člane. Ne zamudimo tega ugodnega trenutka in zato pohitimo na občni zbor.

Delavsko bralno društvo v Kamni Gorici naznanja svojim članicam in članom, da se vrši občni zbor društva dne 25. t. m. v društveni sobi. Vabijo se na občni zbor tudi vse delavke in delavci, če tudi niso člani. Namen občnemu zboru je, da se pomaga vsem delavkam in delavcem s samopomočjo in s pravim gospodarskim napredkom.

Podljubelj. Krščansko-socialno delavsko društvo za Podljubelj priredi dne 26. decembra v prostorih Kajzrove gostilne veliko efektno tombolo. Čisti dobiček je namenjen v podporo bolnim udom in nabavo dobrih knjig. K obilni udeležbi vabi o d b o r.

Med brati in sestrami.

Celovec. Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo je priredilo v nedeljo zvečer,

jančevanje. Noben človek nima toliko skušnjav za pijačo, kakor železničar, posebno sprevodnik pri tovornem vlaku. Na vsaki postaji se stoji dolgo, se prerivajo vozovi, se pije ...

Če je gostilna od rok, prinese gostilničar k vlaku. Radi postrežejo ljudje. Če ni denarja — železničar ima povsod kredit. Saj plača rad, ko potegne, vse plača, dokler je še kaj denarja ... Kar preostane, čaka, da pride na vrsto. Kaj čuda, če pije železničar. Po celi dan od doma, brez tople hrane, če si noče kuhati v svoji kolibici na špiritu, se segreje rad pri vinu, ga privoščil rad drugim.

Hej, kako smo ga žehtali včasih! Tako vesel ljudje v tako pusti službi morajo piti. Včasih nisem vedel, kje imam Stundenposs, ne kje imam glavo. Dostikrat sem plačal kronice ... Dobri prijatelji so mi rekli, da se moram ženiti, mi poiskali ženo. Bila je kuharica v boljši hiši, čedna, in imela prihranjenih par sto. Ta žena je bila moj angelj in moj vrag.

Oskrbljen in negovan od moje roke sem se odvadil popolnoma pijančevanja. Zakaj bi pil, ko je bila moja torba naložena z vsem potrebnim, samo prižgal sem in zavrela je v posodi juha, se skuhalo klobasa, čaj. Ko sem prišel domov, se mi je zdelo ko v raj pri dobri postrežljivi ženi. Ob prostih dneh sva hodila skupaj h kaki zabavi.

Moji tovariši so me zmerjali, da se pustim strašiti, skušali so na vse načine, da me premostijo v prejšnje življenje. Pa se nisem udal. —

16. decembra, Miklavžev večer. Udeležba je bila nepričakovano velika. Celo Bohinjeci so nas počastili, njim na čelu č. g. župnik, g. župan in g. nadučitelj. S ponosom lahko pravimo: delavsko društvo je želo pri tej prireditvi popoln uspeh. Pohvaliti moramo mešani pevski zbor, pri katerem so prvič nastopile celovške delavke. Soprani in basi tega zbora so naravnost izborni. Tamburaši so v splošno zadovoljnost udarjali lepe komade. Vodja gospod Ravnik je zbral 12 do 15 tamburašev in mi se mu kar čudimo, da pod njegovim vodstvom tamburaško društvo tako procvita. Igra »V Ljubljano jo dajmo« je žela burno odobravanje. Sicer je semtertja malo kosmata ter bi se lahko blia še bolj ostrigla. Vloge so pa bile izvrstno razdeljene ter povdarjamo, da je nam posebno gospod Tavčer kot Gašper in g. Ekar kot Pavle izborni ugajal. — Nazadnje je še Miklavž nastopil ter delil različna darila. Pristrčna zahvala naj bode izrečena vsem dobrotnikom, ki so darila za srečolov uposlali. V naše veliko začudenje je celovška gospoda skoro docela izostala. Tudi nekateri delavci so se proslavili s svojo odsotnostjo. Ne vemo, ali smo jim pre-nizki, ali pa oni previsoki.

Na Javorniku, v tovarni »Kranjske industrijske družbe« je med delavci velika in pretirana nevoščljivost, ako je eden ali drugi malo bolje plačan, in ako mu ni treba vživati na prostem mraza. Tukaj imamo enega preddejavca, ki ima več delavcev — najbolj pa enega — v želodcu, da ga kar ne more prebaviti. To je dobro, da dotičnik ni kaj več, kakor je; delavci bi bili pod njegovo komando pravcate reve. Čudno je pa, da ga nobena izkušnja ne izuči in ne izmodri, saj je imel vendar že v par letih tudi dosti nadlog, naj le pomisli malo nazaj. Treba mu bode na kak drug način oči odpreti in mu malo peroti pristriči; kajti »kdor visoko leta, nizko pade«. Pazi naj se, da se nad njim ne izpolni pregovor: »Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!«

Od Sv. Lucije. Dne 7. t. m. je imel pri nas sodrug Kopač iz Trsta shod za železničarje. Samo ob sebi se umeva, da je napadel dr. Krika zavoljo njegovega govora v državnem zboru leta 1877, v katerem je očital vmešavanje protiverske agitacije v strokovna društva. — Kmalu bo menda zopet prišel. Vsak ve, da so gibčnosti socialnodemokratskih voditeljev glavni vzrok bodoče volitve. Mi smo družega mnenja, nego socialni demokratje. Strokovna organizacija se mora razvijati nezavisno, samostojno in se ne sme naravnost vezati s političnim hrupom.

Iz Trbovelj. Svete Barbare dan se skupno obhaja rudarski praznik, ne pa strankarska veselica. Torej je bilo od večine pametnih mož sklenjeno, da se spreved rudarstva kakor tudi vseh uradnikov in paznikov po stari navadi vrši pod nekdanjo staro zastavo, ker ako ti je prijatelj razmera te stare zastave znana in jo pogledaš, ti pridejo gotovo solze v oči, ker se spominjaš na lansko leto, kaj je mogla ta nedolžna zastava prestati. Ker so pa socialni demokratje izvedeli, da gredo pod staro zastavo

Osem let, gospod, sem bil srečen, trezen človek. Postal sem nadsprevodnik, vlekel lepo plačo, imel snažno stanovanje, dostojno obleko in še kak denar. Ženo sem ljubil bolj kakor vse drugo na svetu. . . Proketo! Bila je presita dobrega življenja. Otrok ni imela, ne posebnega dela. Čitanje škandalromanov ji je zmedlo glavo. Moja obleka je ostajala zaprašena, v moji torbi je manjkalo zdaj tega, zdaj onega. . . In neki dan je izginila žena z mojim prihranjenim denarjem. . . V vinu sem dušil svojo žalost. . . Služba nadsprevodnika je odgovorna, pijanost prepovedana. Izgubil sem službo. Ko bi imel koga, da bi se pobrigal zame, bi si bil poiskal drugo. Tako pa sem taval iz ene pijanosti v drugo, prodaval pohištvo in pil. Ko ni bilo več za vino, sem pil žganje. . . Na cesto postavljen sem se potikal po žganjarnah, po štalah. . . Včasih sem se predramil, si iskal službe, pa kdo sprejme raztrganega žganjarja, ko ne dobijo niti solidni ljudje dela?

Tako se potikam, dokler ne poginem kje za kakim kotom. . .

Žganjar je privlekel veliko rdečo ruto iz žepa in si tiral z umazano roko krmižljavo solzna očesa. . .

in z dvema godbama skupno s pazniki in uradniki k sveti maši, je tem rdečim petelinom nenkrat kri vskipela, češ, saj bo tako, kakor bomo mi hoteli. Tedaj so se ti mogočnjaki podali k gospodu ravnatelju, da hočejo sami s svojo godbo, bolj bi rekli, s tudizokarjem, iti, in ne potrebujejo nobenega gospodov zraven. Ta velika nesramnost se jim je pa hitro vrnila, kar jih je tudi prav dobro grevalo. Pazniško osobje je v teku dvanastih ur sklenilo, da hočejo bojkotirati socialne demokrata in gredo ločeni od teh rdečih petelinov z zastavo »Podpornega društva« v Trbovlje, ker imajo tudi svojo godbo, napravijo lahko potem veselico v društveni gostilni gospoda Forteja, in ravno tako se je tudi zgodilo. V nedeljo zjutraj na vse zgodaj je igrala godba »Podpornega društva« prav prijetno budnico, da so se na oknih kar šipe tresle, vabilo je ljudstvo k obilni udeležbi, naj si bo delavec ali paznik, uradnik ali meščan, vse na noge, danes je veseli dan, rudniški praznik. In res, točno ob 8. uri zjutraj je bilo v Fortejevi gostilni že vse polno delavstva in pazništva, tudi inženjer Lapornik, voditelj rudnika drugega vzhodnega oddelka je pripeljal svoje korajžne paznike: Akoravno je precej deževalo, odkorakal je spreved z godbo in društveno zastavo proti Trbovljam k sveti maši. Ljudstva je bilo mnogo in se slabega vremena ni ustrašilo. Božjo službo je daroval č. gospod kaplan Šribar, po maši so jo socialni demokrati s svojo zastavo kaj hitro pobrisali, ker so se menda ofra bali. Ko je »Podporno društvo« prikorakalo nazaj na Vode, spravila se je vsa mokrasta zastava. Ljudstvo se je razšlo. Popoldne ob 3. uri je bila gostilna tako natlačena, da ni bilo nobenega sedeža dobiti. Posebno velika dvorana, kjer se je prvič plesalo, je bila vsa polna. Res prav prijeten in veseli dan je bil. Delavci so se pogovarjali, da še niso nikdar tako vsele Barbare obhajali, kakor letos, tudi vse je prihajalo v to gostilno: Nemci, Čehi, Mažari in uradniki. Vse si lahko vesele videl. Trakovi so se zavoljo slabega vremena doma pustili, ker so bili letos 6. majnika precej poškodovani.

»Narodna stranka« na Štajerskem in delavstvo. Dijak Špindler je že večkrat govoril na delavskih shodih v Trbovljah in na Hrastniku. Mlad je še in neizkušen, zato ga je delavec poslušal z neko nezaupnostjo, zlasti ker je vedno kazal, da ni baš klerikalec. »Saj govorim kakor socialni demokrat«, se je slišalo večkrat med delavstvom. V novjšem času je začel delati pohode v delavske kraje koncipient dr. Gosak iz Celja. Delavci so si na tihem šepetali da je agent za novo liberalno stranko. In res, na shodu v Hrastniku dne 25. novembra je to skrivnost javno izdal. 400 rudarjev se je po izjavi »Narodnega Lista« proglasilo za člane te stranke, dasi je trebalo za to število štirikrat razmnoževalnega stekla. Pa ni tako hudo. Delavec ve, da mu liberalci nikjer na svetu niso privoščili niti »knofa«, saj mu še naravno zahtevo po volivni pravci odbijajo. Hvaležni smo torej dr. Gosaku, da je vendar enkrat povedal, kaj mu je namen, namreč snubiti za novo stranko. Iz njegove moke ne bo kruha! Saj je ravno ta nesrečni liberalizem trboveljsko »Podporno društvo« spravil ob veljavo.

Okno v svet.

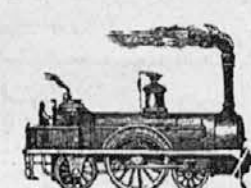
Kdo vzdržuje avstrijsko socialno demokracijo? Socialni demokratje vselej zbesne, ako jim očitaš, da so judovski hlapci. Pa je le res, da so. In to škoduje delavstvu. Jud ostane jud, če je tudi socialni demokrat. V prvi vrsti se mu gre, da koristi judovstvu. Delavstvo pa potrebuje, da se v slučaju sile skrije za delavskimi bataljoni. Gleda pa tudi jud nato, da neti razpor med delavstvom. Divje sovraštvo do vsakega, ki ne trobi slepo v socialno-demokratski rog, je posledica judovskega hujškanja. Ker to vemo, pa moramo glasno klicati, da ni prav in ni odvisnost avstrijske socialne demokracije od judovstva. Judovski list »Die Welt« (»Svet«) je izblebetal, da ni volitve, ob kateri bi socialna demokracija ne beračila pri bogatih judih za podporo. Po volitvah pa napada celo socialno-demokratsko časopisje jude. Vodilno glasilo avstrijske socialne demokracije, »Arbeiter Zeitung« (»Delavski list«), so že judje enkrat rešili, da ni umrl na sušici. In za veliki socialno-demokratski dunajski dom so darovali več tisočakov judovski bogataši.

Žrtve dela. V cementni tovarni pri Mojstrani je pred nekaj dnevi vsled eksplozije razneslo peč, pri kateri je bilo od puha ranjenih več delavcev. Tri težko ranjene, Jožefa Koširja, Mihaela Kosmača in Ivana Puharja, ki imajo opečene glave, roke, noge in hrbet, so z večernim gorenjskim vlakom prepeljali v Ljubljano, kamor je cementna tovarna rešilni postaji brzojavila, naj pošlje na kolodvor rešilni voz. Ob tri četrt na 9. uro zvečer so dospeli z gorenjskim vlakom v Ljubljano, kjer sta jih čakala oba rešilna voza. Ranjence je na kolodvoru pregledal g. dr. Vinko Gregorič in odredil odpravo istih v deželno bolnišnico. Rešilno društvo z načelnikom g. Štricljem in vežbalecem g. Dachsom je imenovane odvedlo zatem v bolnišnico.

AUSTRO
AMERICANA

Potniki v Ameriko
Matere želijo dobro, po ceni in
zaneseljivo potovati naj se obrnejo
na
Simon & Schmettera
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Štakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Železniško pravovarstveno in podporno društvo

„Prometna zveza“ Južne železnice v Ljubljani

vabi uljudno na

predpustno veselico &&&

dné 12. januarja 1907 v veliki dvorani hôtela „UNION“.

Na sporedu je srečolov, ples in prosta zabava

Začetek ob 7. uri zvečer. Sodeluje Ljublanska društvena gndba. Vstop za člane 50 h, za nečlane 1 K.

Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne namene društva. — Prostovoljni darovi za srečolov se sprejemajo pri društvenem vodstvu: Zalokarjeve ulice 9, I. nadatropje.

ODBOR.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

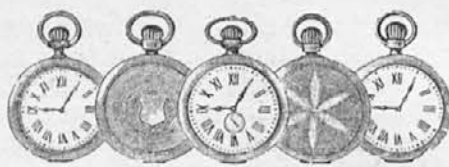
Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

**Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.**

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2. v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2.
prej g. Jos. Černe,
Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam iz-
redno veliko svojo zalogo fournitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun z
nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

**novosti v
konfekciji za dame.**

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa
druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi
že kupljeno blago v delo.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprej-
mam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom
trgovcem priporočam posebni oddelček za izdelavo **konfekcij, oblek za pro-
dajo, od najpreprostejših do najfinejših izvršitve.** Na zahtevo dam tem
še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar
krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

FILIP FAJDIGA,

zaloga pohištva 962 52-25

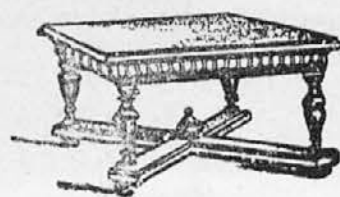
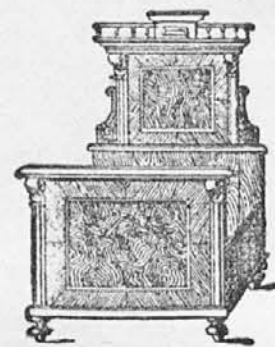
Ljubljana,

St. Petra cesta 9

priporoča svojo veliko
zalogo raznovrstnega

pohištva

po najnižjih cenah.

**Tovarna
za stole**

Franceta Švigeljna

na Brega, p. Borovnica, Kranjsko
6 (26-7) izdeluje 2526 26-15

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ne prezrite!

Kdor hoče res postrežen biti z
**dobrim, naravnim belim
in črnim vinom,**

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

2 12-4

Pozor!

„Slovenska delavska društva“! Kupujte svoje
potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
**trgovino
s klobuki
in čevlji**

**Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene**